

รูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ

ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

Model of Sangha Administrators in Temple Management

in California, United States

¹พระครูเจติยธรรมวิเทศ (สงวน หาญณรงค์), ²พระราชวัชรสารบัณฑิต (ประสาน นองพร้าว)

และ ³พระครูสุธีกิตติบัณฑิต(กฤษฎา รักษนิท)

¹Phrakru Chetiyathamwithet (Sanguan Hannarong), ²Phra Rajvajasarabandit

(Prasan Nong Phrao) and ³Phrakhrusuthikittibundit (Kritsada Raksanit)

^{1,2,3}คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

^{1,2,3}Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

¹Corresponding Author's Email: phrakruchetiyathamwithetsangua@gmail.com

Received: August 26, 2024; **Revised:** December 18, 2024; **Accepted:** December 20, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถามกับประชาชนคนไทย จำนวน 270 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 8 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาเรียงเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัจจัยส่วนบุคคลต่างก็มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ได้แก่ ด้านการปกครอง จัดอบรมถวายความรู้แก่พระสังฆาธิการ ด้านการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนในการศึกษา และของบประมาณเพิ่มเติมจากทางภาครัฐ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญในการจัดตั้งโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ให้มากกว่าเดิม ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มากกว่าเดิม ด้านการสาธารณูปการ ขอความสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หรือออกบุญกับ

ญาติโยมในการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัด และ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ วัดกับชุมชนควรติดต่อกันในงานที่ติดต่อกันในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณะประโยชน์

คำสำคัญ: รูปแบบ; การบริหารจัดการ; วัด

Abstract

This research aims to: 1) study temple management models of Sangha administrators, 2) compare people's opinions towards temple management models of Sangha administrators, and 3) study problems, obstacles and suggestions for developing temple management models of Sangha administrators in California, United States of America. This research employed mixed methods research comprising quantitative research using survey questionnaires with 270 Thai people. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation. The qualitative research collected data through in-depth interviews with 8 key informants. The data were analyzed descriptively, organized and systematically classified. The research findings revealed that: 1) People's overall opinions were at a moderate level. 2) Different personal factors had different opinions, thus rejecting research hypotheses. 3) Suggestions for temple management models of Sangha administrators in California, United States of America include: Governance aspect - organize training to provide knowledge for Sangha administrators. Religious education aspect - increase education support budget and request additional budget from government sector. Religious welfare education aspect - Sangha administrators should give more importance to establishing Buddhist Sunday schools than before. Buddhist propagation aspect - Sangha administrators should give more importance to Buddhist propagation than before. Public facilities aspect - request budget support from government agencies or invite donations from Buddhist followers for construction and renovation of temple facilities. And the public welfare aspect - temples and communities should maintain good coordination in organizing public benefit activities.

Keywords: Model; Management; Temple

บทนำ

การบริหารคณะสงฆ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเจริญมั่นคงของศาสนา การบริหารที่ดีต้องมีรูปแบบการจัดการที่ชัดเจน โดยมอบหมายงานตามความสามารถและพัฒนาในด้านต่าง ๆ เนื่องจากการบริหารคณะสงฆ์ปัจจุบันมีอำนาจรัฐและจารีตประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้อง การจัดการจึงต้องอิงตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เพื่อให้การปกครอง ด้านศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และสาธารณสงเคราะห์ ดำเนินไปตามพระธรรมวินัย กฎหมาย และข้อบังคับต่าง ๆ ของมหาเถรสมาคม (กรมการศาสนา, 2540) การบริหารกิจการคณะสงฆ์มีความสำคัญต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์เป็นตัวแทนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีหน้าที่เผยแผ่และถ่ายทอดพระธรรมคำสอนให้พุทธศาสนิกชนได้นำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน การปฏิบัติตามพระธรรมวินัยของพระภิกษุสร้างศรัทธาแก่ชาวพุทธ และเป็นแรงจูงใจให้ตระหนักถึงหน้าที่ของตน การเพิ่มขึ้นของพระภิกษุสามเณร ทำให้ต้องมีการจัดการและปกครองคณะสงฆ์ให้เรียบร้อยและดีงาม ผู้มีอำนาจสูงสุดภายในวัด คือ เจ้าอาวาส ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการอันดับที่ 9 ตามกฏมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการพระศาสนาอย่าง

ยิ่งใหญ่ เพราะต้องทำหน้าที่เป็น ผู้ปกครองวัด และเป็นผู้แทนวัด เนื่องจากวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล คือบุคคล ตามกฎหมาย ดังนั้นเจ้าอาวาสจึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญาตามมาตรา 45 กล่าวไว้ว่า “ให้ถือว่าพระภิกษุซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในการปกครองคณะสงฆ์และไวยาวัจกร เป็นเจ้าพนักงานตามความในประมวลกฎหมายอาญา” ตำแหน่งเจ้าอาวาสจึงเป็นตำแหน่งสำคัญยิ่ง (กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) และนอกจากนั้น เจ้าอาวาสยังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ พุทธศาสนิกชนมากที่สุดที่จะช่วยจรจรโง่งพระพุทธรูปศาสนา ปุถุพังศรัทธาในพระพุทธรูปศาสนาแก่ประชาชน ดังที่ พระพุทธวรญาณ (พระพุทธวรญาณ (ทองย้อย กิตติทินโน), 2548) พระสังฆาธิการเป็นผู้ปกครองสงฆ์ตามกฎหมายมหาเถรสมาคม โดยเจ้าอาวาส (อันดับที่ 9) เป็นตำแหน่งสำคัญที่สุด เนื่องจากมีความรับผิดชอบสูงสุดและใกล้ชิดกับพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และประชาชน ทำให้เข้าใจปัญหาทางพระศาสนาและสามารถ แก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตำแหน่งเจ้าอาวาสยังเป็นพื้นฐานสำคัญของตำแหน่งผู้ปกครองสงฆ์อื่น ๆ การ ปฏิบัติหน้าที่เจ้าอาวาสได้ดีเป็นเครื่องพิสูจน์ความสามารถในการเป็นผู้ปกครองระดับสูงต่อไป

การบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาส ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น มีประสิทธิภาพ แตกต่างกันไปตามความรู้ ความสามารถของเจ้าอาวาสแต่ละรูป เนื่องจากสภาพการบริหารจัดการวัดในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ระบบการบริหารงานได้เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบต่อระบบการบริหารภายในวัดที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับความ เปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน และการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งได้ระบุภารกิจไว้ 6 ด้าน คือ งานด้านการปกครอง งานด้านศาสนศึกษา งาน ด้านศึกษาสงเคราะห์ งานด้านเผยแผ่ศาสนาธรรม งานด้านสาธารณสงเคราะห์ และงานด้านสาธารณูปการ ซึ่งอาจมีปัญหา หรืออุปสรรคในการบริหารจัดการวัดที่ดีของเจ้าอาวาสได้

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ตามภารกิจของพระสังฆาธิการทั้ง 6 ด้าน ว่ามีรูปแบบและวิธีการในการบริหารจัดการ อย่างไรจึงจะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เจ้าอาวาสในแต่ละวัดมีปัญหา และอุปสรรคในการบริหารจัดการวัด แตกต่างกันไปหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มาปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการวัดของ เจ้าอาวาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศ สหรัฐอเมริกา ตามความคิดเห็นของประชาชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระ สังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระ สังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเนื้อหาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารแนวคิดทฤษฎี หนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่แสดงความสัมพันธ์ที่แสดงให้เห็นถึง รูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และด้านสาธารณสงเคราะห์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม/พื้นที่กรณีศึกษา เป็นการวิจัยปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มุ่งเน้นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชน ที่มีความคิดเห็นต่อ การบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา โดยมีกระบวนการ คือ 1) การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 2) การสำรวจกลุ่มประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคประชาชน 3) ประมวลความคิดเห็นในรูปแบบของข้อมูลทางสถิติ ระบบสารสนเทศ และพัฒนาไปสู่ประเด็นของรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา 4) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นฐานการวิจัย

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา และนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บภาคสนามมาจัดทำข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยจำแนกตามความมุ่งหมายของการวิจัย และนำเสนอข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยโดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/กลุ่มประเภทประชากร (Key Informant) การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ประชาชนชาวไทยที่เข้ามาทำบุญในวัด 4 วัด ในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ วัดพระธาตุตอดยสุเทพ ยูเอสเอ จำนวน 150 คน, วัดป่าธรรมชาติ ลาพวนต์ จำนวน 200 คน, วัดสุทธาวาส ริเวอร์ไซด์ จำนวน 170 คน และ วัดไทย ลอสแอนเจลิส จำนวน 310 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 830 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)

Yamane) แล้วสุ่มอย่างง่ายเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของขนาดกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มประชากร จำนวน 270 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย ผู้กำหนดนโยบาย กลุ่มเจ้าคณะผู้ปกครอง กลุ่มตัวแทนพระสังฆาธิการ และกลุ่มตัวแทนกรรมการวัดในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล จากเอกสารแนวคิดทฤษฎี หนังสือ รายงานการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ
2. นำความรู้ที่ได้รับมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการที่จะสร้างเครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการที่จะสร้างเครื่องมือเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ
4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
5. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อที่ปรึกษาวิจัยเพื่อขอรับคำชี้แนะและนำมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
6. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับการตรวจสอบและนำมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข
7. จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ที่เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้คณะผู้วิจัยจึงได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม
- 2) ผู้วิจัยเสนอติดต่อขอหนังสือจากหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงเจ้าคณะตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)
- 3) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการแจกแบบการแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนชาวไทย ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ทุกวันอาทิตย์ จำนวน 830

คน และกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนชาวไทย ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 270 คน โดยในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจก และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองพร้อมผู้ช่วยผู้วิจัย

4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมา ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสังคมศาสตร์

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่หนึ่ง เป็นขั้นตอนการเตรียมการสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ทำการนัดหมายวันเวลาที่จะไปขอสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 2) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
- 3) ส่งหนังสือและแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน
- 4) เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้

พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

ระยะที่สอง เป็นขั้นตอนการดำเนินการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

- 1) แนะนำตัวผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสร้างความคุ้นเคย
- 2) แจ้งวัตถุประสงค์ของการมาสัมภาษณ์ และอธิบายลำดับขั้นตอนในการสัมภาษณ์
- 3) ขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการใช้เครื่องบันทึกเสียงและกล้องถ่ายรูป ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์

เพื่อใช้อ้างอิงในการสรุปผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Social Science) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยสถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) \bar{x} และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) = S.D.

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงเอกสาร และเชิงคุณภาพ คือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากเอกสาร ประกอบข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Context Content Analysis Technique) และสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นขอประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา (n = 270)

ลำดับ	รูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา	ระดับปฏิบัติการของพระสังฆาธิการ		
		\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1.	ด้านการปกครอง	3.53	.758	มาก
2.	ด้านการศาสนศึกษา	3.29	.824	ปานกลาง
3.	ด้านการศึกษาสงเคราะห์	3.08	.878	ปานกลาง
4.	ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	3.17	.833	ปานกลาง
5.	ด้านการสาธารณูปการ	3.49	.772	ปานกลาง
6.	ด้านการสาธารณสงเคราะห์	3.16	.815	ปานกลาง
ภาพรวม		3.29	.692	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนชาวไทย รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา 6 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านการปกครองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	t-test	F-test	Sig	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	-635		.538		✓
อายุ		1.177	.321		✓
อาชีพ		.493	.781		✓
วุฒิการศึกษา		.783	.537		✓
รายได้		.290	.833		✓
จำนวนครั้งที่เข้าวัด		2.308	.101		✓

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนที่มีจำนวนครั้งที่เข้าวัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ประชาชนที่มีจำนวนครั้งที่เข้าวัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ในด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณูปการ และ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ ไม่แตกต่างกัน ทุกด้าน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา รายได้ และจำนวนครั้งที่เข้าวัด ตามสมมติฐานที่ 1 – 6 ดังนี้ ผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

เพศ มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธผลการทดสอบสมมติฐาน

อายุ มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธผลการทดสอบสมมติฐาน

อาชีพ มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธผลการทดสอบสมมติฐาน

วุฒิการศึกษา มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธผลการทดสอบสมมติฐาน

รายได้ มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธผลการทดสอบสมมติฐาน

จำนวนครั้งที่เข้าวัด มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธผลการทดสอบสมมติฐาน

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

รูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ	ปัญหา-อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
ด้านการปกครอง	พระสังฆาธิการขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการในองค์กร	จัดอบรมถวายความรู้แก่พระสังฆาธิการ
ด้านการศาสนศึกษา	ขาดขวัญและกำลังใจทั้งแก่ผู้สอน	เพิ่มงบประมาณสนับสนุนใน

	และผู้เรียนนักรธรรมและบาลี	การศึกษา และของบประมาณเพิ่มเติมจากทางภาครัฐ
ด้านการศึกษาสงเคราะห์	การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการศึกษาสงเคราะห์ ยังมีน้อย	ควรมีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการศึกษาสงเคราะห์
ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา	พระธรรมทูตยังไม่เข้าใจภาษาและวัฒนธรรมของประเทศที่ตนไปเผยแผ่ดีพอ ทำให้การสื่อสารกับคนในประเทศนั้นได้ไม่ดีเท่าที่ควร	จัดให้มีการอบรมเข้มข้นด้านภาษาและวัฒนธรรมของประเทศที่พระธรรมทูตจะไปปฏิบัติหน้าที่
ด้านการสาธารณูปการ	ขาดงบประมาณในการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัด	ขอความสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หรือบอกบุญกับญาติโยมในการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัด
ด้านการสาธารณสงเคราะห์	วัดกับชุมชนขาดการติดต่อประสานงานที่ดีต่อกันในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณะประโยชน์	วัดกับชุมชนควรติดต่อประสานงานที่ดีต่อกันในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณะประโยชน์

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนี้

ด้านการปกครอง คือ พระสังฆาธิการขาดความรู้ความสามารถในการบริหาร ข้อเสนอแนะควรจัดการในองค์กรจัดอบรมถวายความรู้แก่พระสังฆาธิการ

ด้านการศาสนศึกษา คือ ขาดขวัญและกำลังใจทั้งแก่ผู้สอนและผู้เรียนนักรธรรมและบาลี ข้อเสนอแนะเพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการศึกษา และของบประมาณเพิ่มเติมจากทางภาครัฐ

ด้านการศึกษาสงเคราะห์ คือ การจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการศึกษาสงเคราะห์ยังมีน้อย ข้อเสนอแนะควรมีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการศึกษาสงเคราะห์

ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือ พระธรรมทูตยังไม่เข้าใจภาษาและวัฒนธรรมของประเทศที่ตนไปเผยแผ่ดีพอ ทำให้การสื่อสารกับคนในประเทศนั้นได้ไม่ดีเท่าที่ควร ข้อเสนอแนะจัดให้มีการอบรมเข้มข้นด้านภาษาและวัฒนธรรมของประเทศที่พระธรรมทูตจะไปปฏิบัติหน้าที่

ด้านการสาธารณูปการ คือขาดงบประมาณในการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัด ข้อเสนอแนะขอความสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หรือบอกบุญกับญาติโยมในการก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัด

ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ คือ วัดกับชุมชนขาดการติดต่อประสานงานที่ดีต่อกันในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณสุขประโยชน์ ข้อเสนอแนะวัดกับชุมชนควรติดต่อประสานงานที่ดีต่อกันในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณสุขประโยชน์

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านการปกครองอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการสาธารณสุข การด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ และด้านการศึกษาสงเคราะห์ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูปลัดชาลิน กตปุญโญ (ทองนอก) ได้วิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารจัดการศาสนศึกษาของคณะสงฆ์ อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา" ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการศาสนศึกษา ของคณะสงฆ์อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33, S.D. = 0.441$) ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูปลัดเสนาะ วิสุทโธ (เขาเขียว) ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี" ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.97, S.D. = 0.619$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา มีรายได้ต่อเดือน และจำนวนครั้งในการเข้าวัดปฏิบัติธรรมต่อเดือน ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ มีวุฒิการศึกษา มีรายได้ต่อเดือน และมีจำนวนครั้งในการเข้าวัดปฏิบัติธรรมต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระธนิต อธิจิตโต (คงเนียม), 2564) ได้วิจัยเรื่อง "การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ" ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบผลการวิจัยที่น่าสนใจ กล่าวคือ ประชาชนที่มีความแตกต่างด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความคิดเห็นต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม ในด้านเพศที่แตกต่างกันนั้น กลับพบว่าไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (พระครูสมุทรโพธิคุณ (นครชัย ธรรมวโร), 2562) ได้วิจัยเรื่อง "การจัดการสาธารณสุขการของคณะสงฆ์อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม" ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการสาธารณสุขการของคณะสงฆ์ในพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ได้

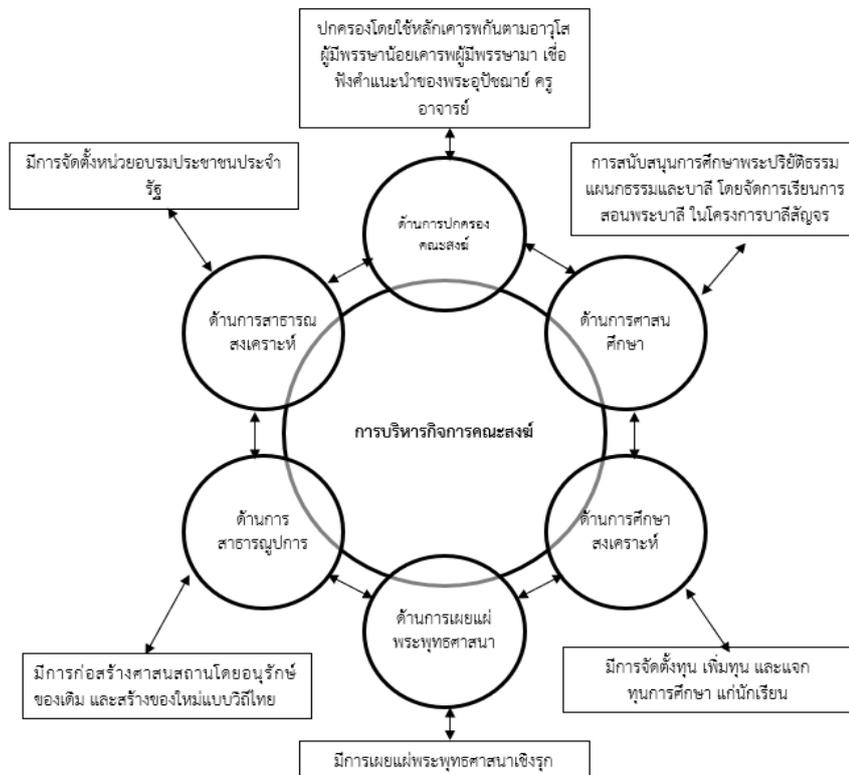
ทำการศึกษาโดยเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคลของพระสงฆ์ในหลายด้าน ได้แก่ ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ และวุฒิการศึกษาทางพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อความคิดเห็นในภาพรวมที่มีต่อการจัดการ สาธารณูปการ ซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้แต่แรก ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ (พระณพฤท คณวีโร (ราชบังสา), 2564) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการวิธีการบิณฑบาต ความทุกข์ของวัดลาดบัวขาว (ราชโยธา) เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน มี อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ได้แก่ 1) ด้านการปกครอง จัดอบรมถวายความรู้แก่พระสังฆาธิการ 2) ด้านการศาสนศึกษา เพิ่มงบประมาณสนับสนุนในการศึกษา และของบประมาณเพิ่มเติมจากทางภาครัฐ 3) ด้านการศึกษา สงเคราะห์ พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญในการจัดตั้งโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ให้มากกว่าเดิม 4) ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระสังฆาธิการควรให้ความสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เพิ่มขึ้น 5) ด้านการสาธารณูปการ ขอความสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หรือบอกบุญกับญาติโยมใน การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะภายในวัด และ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ วัดกับชุมชนควร ติดต่อประสานงานที่ดีต่อกันในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณะประโยชน์ ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ หฤทัย อินทร์อุไร ได้วิจัยเรื่อง "การพัฒนาหลักเกณฑ์และระบบการบริหารจัดการวัดในจังหวัด เชียงราย" ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการบริหารจัดการวัดกับกิจการพระพุทธศาสนาของวัดในจังหวัด เชียงราย ประกอบด้วย การบริหารจัดการวัดในด้านการปกครอง ด้านสาธารณูปการ ด้านศาสนศึกษา ด้าน การเผยแผ่ ด้านการศึกษาสงเคราะห์ และด้านสาธารณสงเคราะห์ โดยวัดในจังหวัดเชียงรายดำเนินการบริหาร จัดการวัดตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน ที่สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ทั้ง 6 ด้าน ดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูสันติภริธรรม (นพพล ภริสนโต) ได้ วิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารจัดการวัด: กรณีศึกษาวัดกำแพงเหนือ ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัด ราชบุรี" ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พบว่า ปัญหา อุปสรรค ได้แก่ อุปสรรคจาก สภาพเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบัน ผู้บวชใหม่บางรูปไม่เคร่งครัด ขาดการสนับสนุนการศึกษาในระดับสูง และ ขาดผู้ดูแลรับผิดชอบคลังวัสดุของวัด และมีข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรดำเนินการก่อสร้างเสนาสนะเฉพาะที่ จำเป็น เน้นการบูรณปฏิสังขรณ์ที่รักษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ควรสนับสนุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร ผู้ บวชใหม่ให้ได้รับความรู้ทางพระธรรมวินัยและข้อวัตรปฏิบัติ ควรสนับสนุนการศึกษาพระภิกษุ สามเณร และ เยาวชนให้ได้รับการศึกษาในระดับสูง และควรจัดบุคลากรเข้ามาดูแลรับผิดชอบคลังวัสดุของวัด และผล การศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระครูภาวนาคุณาภรณ์ (ทรงศักดิ์ กิตติธโร) "รูปแบบการบริหาร จัดการวัดที่เป็นสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดสระบุรี" ผลการวิจัยพบว่า นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการวัดที่ เป็นสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดสระบุรี โดยการบูรณาการกับหลัก 4 เป็นกรอบในการบูรณาการไปสู่การ ปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ 1) ฉันทะ : รักและศรัทธาในการทำงาน มีการจัดอบรมสัมมนาในการพัฒนา

ศักยภาพของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรม และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาพระวิปัสณาจารย์ เป็นต้น 2) วิริยะ : มีการพัฒนาสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพในบริเวณวัดให้มีพื้นที่สีเขียว ลดภาวะโลกร้อน และจัดกิจกรรมดึงเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้าวัดปฏิบัติธรรม ควรมีการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมระยะสั้นในทุกวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยอาจจะทำเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรมอบให้สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น 3) จิตตะ : กล้าเสนอ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีการกำหนดกิจกรรมนำวิปัสณาจากวัดสู่บ้าน สู่ชุมชน สู่โรงเรียน ตามโอกาสสำคัญ วันนักขัตฤกษ์ หรือทุกวันหยุดสุดสัปดาห์ เป็นต้น 4) วิมังสา : ไตร่ตรองด้วยปัญญา มีการกำหนดหรือการออกระเบียบประกาศ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสำนักปฏิบัติธรรมสำหรับใช้ภายในวัดและสำหรับใช้กับพุทธศาสนิกชนบุคคลภายนอก เพื่อให้มีกรอบแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับกฎหมายบ้านเมืองที่กำหนดโดยรัฐบาลหรือส่วนงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและกฎหรือประกาศของมหาเถรสมาคม

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการ ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการวัด

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา” นั้น พบว่า พระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มีรูปแบบในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่โดดเด่น คือ 1) ปกครองโดยใช้หลักเคารพกันตามอาวสุ ผู้มีอาชีพน้อยเคารพผู้มีอาชีพมาก เชื้อฟังกำแนะนำของพระอุปัชฌาย์ ครู อาจารย์ 2) ด้านการศาสนศึกษา มีการสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี โดยการจัดการเรียนการสอนพระบาลี ในโครงการบาลีสัจจร 3) ด้านการศึกษา สงเคราะห์ มีการจัดตั้งทุน เพิ่มทุน และแจกทุนการศึกษา แก่นักเรียน 4) มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก 5) ด้านการสาธารณูปการ มีการก่อสร้างศาสนสถานโดยอนุรักษ์ของเดิม และสร้างของใหม่แบบวิถีไทย และ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำรัฐ ซึ่งหน้าที่ทั้ง 6 ด้านนั้น พระสังฆาธิการมีการบริหารจัดการเป็นอย่างดี ทำให้งานทั้ง 6 ด้านนั้นขับเคลื่อนไปได้ ทำให้คณะสงฆ์รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความเข้มแข็งมากขึ้น

สรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา" พบว่า การบริหารจัดการวัดในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจหลายประการ การวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการบริหารวัดของพระสังฆาธิการในต่างแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมของสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การปกครองเป็นด้านที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ขณะที่ด้านอื่นๆ ยังคงต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ แม้ปัจจัยส่วนบุคคลจะแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ การศึกษา รายได้ หรือความถี่ในการเข้าวัด แต่ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการวัดกลับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นี่อาจหมายถึงความเป็นเอกภาพของชุมชนชาวพุทธในรัฐแคลิฟอร์เนีย ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการอย่างเป็นระบบ ทั้งการฝึกอบรม การสนับสนุนด้านงบประมาณ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมถึงการสร้างความร่วมมือระหว่างวัดและชุมชน งานวิจัยนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการวัดในบริบทต่างวัฒนธรรม โดยเฉพาะในประเทศที่พระพุทธศาสนายังเป็นศาสนาน้อย การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนกลยุทธ์และพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางทางจิตวิญญาณและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อควรมุ่งเน้นการวิจัยเชิงลึกในแต่ละมิติของการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการศึกษาเปรียบเทียบกับวัดในรัฐอื่นๆ หรือประเทศอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อให้ได้อรรถความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

คณะสงฆ์ สมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา หน่วยงานภาครัฐ ควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการวัด อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้ จัดทำคู่มือชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของ เจ้าอาวาสทั้งด้านความรู้และคุณธรรม เพื่อให้การบริหารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จัดการฝึกอบรมและให้ ความรู้แก่พระสังฆาธิการอย่างจริงจัง โดยเน้นการบริหารจัดการวัดตามอำนาจหน้าที่ ครอบคลุมการบำรุงวัด จัดกิจกรรมและศาสนสมบัติ รวมถึงการให้ความสะดวกในการบำเพ็ญกุศล และกำหนดนโยบายบริหารวัดที่ ยืดหยุ่นตามขนาดและความพร้อมของแต่ละวัด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพความเป็นจริง โดยบูรณา การหลักพุทธธรรมเข้ากับการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและก่อประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการในระดับภูมิภาคเพื่อ เปรียบเทียบการบริหารจัดการวัดของแต่ละวัดว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไร

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชน ในการทำบุญของวัดใน ต่างประเทศ เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุที่ประชาชนแรงจูงใจในการทำบุญ เพื่อนำมาวิเคราะห์และหาแนวทางใน การพัฒนาวัดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ กลยุทธ์ในการบริหารจัดการวัดในต่างประเทศ เนื่องจากการบริหารจัดการ วัดในต่างประเทศ ประชาชนมีความหลากหลาย จึงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ในการบริหารจัดการวัดที่มี ประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

กรมการศาสนา. (2540). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยการคณะสงฆ์และการพระศาสนา*. กรุงเทพฯ: การการ ศาสนา.

กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

พระครูปลัดชาลิน กตปุญโญ (ทองนอก). (2564). *รูปแบบการบริหารจัดการศาสนศึกษาของคณะสงฆ์ อำเภอ สนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา*. สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูปลัดเสนาะ วิสุทโธ (เขาเขียว). (2564). *ปัจจัยที่ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของพระวินยาธิการ อำเภอ คลองหลวง จังหวัดปทุมธานี*. สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูภาวนาคุณภรณ์ (ทรงศักดิ์ กิตติธโร). (2564). *รูปแบบการบริหารจัดการวัดที่เป็นสำนักปฏิบัติธรรมในจังหวัดสระบุรี*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสมุทรโพธิคุณ (นครชัย ธรรมวโร). (2561). *การจัดการสาธารณูปการของคณะสงฆ์อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสันติภิธรรม (นพดล ภิรสนโต). (2565). *รูปแบบการบริหารจัดการวัด: กรณีศึกษาวัดกำแพงเหนือ ตำบลบ้านสิงห์ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี*. สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระณพฤทศ คุณวีโร. (2564). *การบริหารจัดการวิธีการปิดกั้นความปลอดภัยของวัดลาดบัวขาว (ราชโยธา) เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ*. สารนิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธนิธ อธิจิตโต (คงเนียม). (2562). *การบริหารการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเทศบาลเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพุทธรญาณ (ทองย้อย กิตติทินโน). (2548). *ธรรมญาณนิพนธ์: 100 ปีพระพุทธวรญาณ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- หฤทัย อินทร์อุไร. (2565). *การพัฒนาหลักเกณฑ์และระบบการบริหารจัดการวัดในจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.